نگاهی به فعالیت‌های جهادی سردار شهید علیرضا تنگسیری

دلاوری از خطه استعمارستیز بوشهر

فرماندهی که ابهت امریکا را در تنگه هرمز شکست

■ علیرضا محمدی

در میان شهدای شاخص جنگ تحمیلی رمضان، چهره و نام سردار شهید علیرضا تنگسیری درخشش خاصی دارد. در باور عموم مردم، او به عنوان یکی از یادگاران هشت سال دفاع مقدس، یک رزمنده و فرمانده میدانی بود که شنیدن نامش تداعی‌کننده نام و یاد سرداران شهیدی چون باکری، همت و خرازی است. شهید تنگسیری را باید بازمانده‌ای از نسل رزمندگان دفاع مقدس هشت ساله بدانیم که به خواست خدا چند صباح دیگر در این دنیا زیست تا منشأ خدمات خیر بسیاری شود. شهید تنگسیری از سال ۸۹ تا سال ۹۷ جانشین فرمانده نیروی دریایی سپاه بود و از سال ۹۷ تا زمان شهادت نیز فرماندهی این نیرو را برعهده داشت. به این ترتیب، در زمانی که نیروی دریایی سپاه ارتقای بسیاری از حیث تجهیزات یافت، این شهید در رده‌های بالای فرماندهی این نیرو خدمت می‌کرد. بنابراین باید او را معمار قدرت دریایی ایران در خلیج فارس و از همه مهم‌تر، آبراهه حساس و استراتژیک تنگه هرمز بدانیم. چنانکه در واپسین روزهای خدمت شهید تنگسیری، تنگه هرمز به روی شناورهای متخاصم بسته شد و مقطعی تاریخی در این آبراهه رقم خورد.

دلیری از دیار تنگستان

در دوران کودکی وقتی سریال «دلیران تنگستان» را تماشا می‌کردیم، دلیرانی را می‌دیدیم که با تفنگ‌های سرپر به مصاف ارتش استعماری کاملاً مسلح انگلیس می‌رفتند. دلیرانی که از مناطقی چون تنگستان، دشتی، دشتستان و بوشهر به جنگ دشمن می‌رفتند و از مرگ باکی نداشتند. سال‌ها بعد از رئیس‌علی دلواری و یارانش، دیار تنگستان دوباره خاستگاه سرداری شد که قرار بود در یک برهه ۴۰ ساله، از جنگ تحمیلی با دشمن بعثی گرفته تا مصاف با امریکا و اسرائیل، نقشی تعیین‌کننده در تاریخ معاصر کشورمان ایفا کند. سردار شهید «علیرضا تنگسیری»، ششمین فرمانده نیروی دریایی سپاه بود که در زمان تصدی این سمت توسط او، فرمان انسداد تنگه هرمز به روی شناورهای متخاصم صادر شد. به این ترتیب این شهید را باید معمار تأمین امنیت و مدیریت قاطع ایرانی بر آبراهه وسیعی از خلیج فارس تا تنگه هرمز و حتی بخش‌هایی از اقیانوس هند بدانیم که جنگ تحمیلی ۴۰ روزه را به جهنمی برای نیروی دریایی امریکا تبدیل کرد.

شهید تنگسیری سال ۱۳۴۲ در تنگستان از توابع استان بوشهر به دنیا آمد، اما به دلیل شغل پدرش به آبادان مهاجرت کردند و او در این شهر رشد یافت. حضور در آبادان سال ۱۳۵۹ که شروع جنگ تحمیلی عراق بعثی علیه کشورمان بود، نقطه عطفی در زندگی این سردار رشید جبهه‌ها رقم زد.

عبور از اروندباشنا

آبادان در سال ۱۳۵۹ با هر جای دیگری در این کره خاکی تفاوت داشت، چراکه این شهر در سراسر نیمه دوم سال ۵۹ و نیمه اول سال ۶۰ در محاصره کامل دشمن قرار گرفته بود. یک سال تمام محاصره همه‌جانبه، آبادان را به شهری خاص در جغرافیای جهانی تبدیل کرده بود که اگر ایستادگی و مقاومت رزمندگانی چون علیرضا تنگسیری نبود، شاید به سرنوشت خرمشهر دچار می‌شد و با سقوط این شهر بزرگ، کل خوزستان در آستانه سقوط قرار می‌گرفت.

شهید تنگسیری آن روزها ۱۷ سال داشت. برادرانش کاظم و محمدرضا هم جوانانی بودند که به عنوان رزمنده در آبادان محاصره شده حضور یافته و با دشمن می‌جنگیدند. به این ترتیب خانواده تنگسیری تمام‌قد وارد جنگ شده بودند و این حمایت و پشتیبانی از جبهه‌ها را تا پایان دفاع مقدس ادامه دادند.

شهید تنگسیری که از اولین روزهای جنگ تحمیلی اسلحه به دست گرفته و با دشمن جنگیده بود، خیلی زود تبدیل به یک رزمنده با تجربه شد. فقط ۱۷ سال داشت که برای شناسایی خطوط دشمن در آن‌سوی اروند، بارها با شنا از این رودخانه خروشان عبور می‌کرد و خودش را به ساحل دشمن می‌رساند. محل توپخانه سنگین و سنگرهای دشمن را شناسایی می‌کرد و گزارشش را به حسن باقری تحویل می‌داد.

مأموریت‌های سخت تنگسیری

سردار فتح‌الله جعفری از بنیان‌گذاران زرهی سپاه در خصوص حضور پرشور شهید تنگسیری در جبهه آبادان و شناسایی خطوط دشمن می‌گوید: «نیروهای اطلاعات عملیات باید از جسورترین و شجاع‌ترین نیروهای جنگ باشند. جلوتر از مواضع خودمان باید برای شناسایی بروند و اطلاعات کسب کنند. تا براساس این اطلاعات که به آن برآورد اطلاعات می‌گویند طرح عملیات تهیه شود. علیرضا تنگسیری از نیروهای اطلاعات عملیات بود و با احمد امیری مسئول اطلاعات عملیات آبادان و در نهایت با حسن باقری کار می‌کرد. کار کردن با حسن باقری خود امتیازی برای نیروها بود. علیرضا ابتدا اطلاعات دقیقی از ساحل نیروهای خودی کسب کرد، سپس به دنبال شناسایی نیروهای دشمن بعثی در ساحل دور، مواضع دشمن بود. وی با تهیه نقشه و کالک وضعیت منطقه را ترسیم کرد، سنگرها، مواضع، راه‌های مواصلاتی، مقرها و قرارگاه‌های دشمن بعثی را شناسایی کرد. این اطلاعات را با گزارش و کالک پیوستی برای حسن باقری در هر ۲۴ ساعت یک‌بار ارسال می‌کرد.»

از آبادان تا خلیج فارس

شهید تنگسیری ورود به جهاد را از جبهه‌ای آغاز کرد که خیلی از فرماندهان و سرداران جنگ از همین جبهه رشد یافته بودند؛ جبهه آبادان خاستگاه بزرگانی چون احمد کاظمی، حسین خرازی و حاج حسین بصیر بود. از همین‌جا بود که فرماندهان ارشد نظامی با جوانی به نام علیرضا تنگسیری آشنا شدند که قابلیت‌ها و توانایی‌های بسیاری داشت. او پس از شکست حصر آبادان، به عنوان یک نیروی اطلاعات-عملیات در آوردگاه‌های دیگری چون خیبر و بدر نقش‌آفرینی کرد و با تشکیل نیروی دریایی سپاه در سال ۱۳۶۴ از بنیان‌گذاران این نیرو شد.

پذیرش مسئولیت‌های تخصصی در هدایت ناوگروه‌های رزمی، آموزش تاکتیک‌های آبی‌خاکی به نیروهای تازه‌نفس و طراحی مسیرهای نفوذ در آبراه‌های مرزی از جمله اقدامات برجسته شهید تنگسیری در این دوران بود. همین آموزش‌های اولیه، هسته دکترین رزم نیروی دریایی سپاه را پی‌ریزی کرد و ظرفیت‌های فرماندهی شهید تنگسیری را در سطوح راهبردی‌تر نمایان کرد.

اولین درگیری با امریکایی‌ها

نیروی دریایی سپاه سال ۶۴ تأسیس شد و اولین درگیری‌ها با نیروی دریایی امریکا که ادعا می‌کرد قوی‌ترین در جهان است، سال ۶۶ آغاز شد، یعنی تنها پس از گذشت دو سال از تأسیس نیروی دریایی سپاه، ایالات متحده به بهانه دفاع از نفتکش‌ها وارد خلیج فارس شد و از همان زمان به بعد، جنگ با ابرقدرت پوشالی جهان در دیباچه نیروی دریایی سپاه به ثبت رسید.

دکترین دفاعی سپاه در جنگ با نیرویی که از ناوها و جنگنده‌های بسیاری بهره می‌برد، یک جنگ نامتقارن با استفاده از قایق‌های تندرو، مین‌ریزی در مسیر ناوها و نهایتاً شلیک موشک‌های کرم ابریشم بود که از چین خریداری می‌شد. با توجه به اینکه در آن زمان ایران امکانات و تسلیحات چندانی در اختیار نداشت، با فرماندهی افرادی چون علیرضا تنگسیری، نیروی دریایی سپاه توانست در برخی از مواقع، کل ناوگان امریکایی حاضر در منطقه را به چالش بکشد.

سردار شهید علیرضا تنگسیری در این دوران که اوج جنگ در خلیج فارس بود، نقشی کلیدی در پیاده کردن تاکتیک‌های عملیاتی غیرمتقارن ایران ایفا کرد. او که تجربیات زیادی از ابتدای جنگ کسب کرده بود، هدایت و فرماندهی یگان‌های شناوری سبک را در مأموریت‌های رهگیری و مقابله‌به‌مثل برعهده گرفت. حضور مستمر این شهید گرانقدر در جزایر خلیج فارس و خطوط مقدم نبرد باعث شده بود تا هرچه زمان می‌گذشت، بر تجربیات او افزوده شود.

اجرای موفقیت‌آمیز شبیخون‌های دریایی، گشت‌زنی‌های شبانه و حفظ امنیت کاروان‌های تجاری در شرایط نامساعد جوی، نیازمند تسلط کامل بر علوم تجربی دریانوردی و مسائلی چون درک رفتار امواج داشت، اما تنگسیری به عنوان کسی که از کودکی در مناطقی چون اروند کنار بزرگ شده بود، این تجربیات را از سنین کم آموخته و در جنگ پرورش داده بود.

پس از جنگ و مسئولیت‌های متعدد

بعد از اتمام جنگ تحمیلی، سپاه چه در نیروی زمینی و چه در نیروی دریایی با گسترش زیادی همراه بود. استراتژی «زنبورهای سرخ» یا همان هجوم همزمان چندین قایق تندرو به ناوهای بزرگ، در دوران پس از جنگ با قدرت بیشتر دنبال شد و باعث ایجاد نوعی بازدارندگی در خلیج فارس و دریای عمان شد.

همچنین در این دوره، تمرکز عمده‌ای نیز به بازسازی یگان‌های آسیب‌دیده در دوران جنگ صورت گرفت. شهید تنگسیری از سال ۶۷ تا اواسط دهه ۸۰ در ذیل فرماندهی افرادی چون شهید علی شمخانی، سردار علی‌اکبر احمدیان و مرتضی صفاری، مسئولیت‌های متعددی را در نیروی دریایی سپاه برعهده داشت.

شهید تنگسیری که رفته‌رفته به یک فرمانده با تجربه و توانمند نیروی دریایی تبدیل شده بود، از سال ۸۵ به رده فرماندهان ارشد این نیرو وارد شد و از همین سال فرماندهی منطقه یکم بندرعباس نیروی دریایی سپاه را برعهده گرفت. سپس از سال ۸۹ جانشین فرمانده نیروی دریایی سپاه شد و هشت سال نیز این سمت را برعهده داشت. نهایتاً در سال ۱۳۹۷ فرمانده نیروی دریایی سپاه شد و تا زمان شهادتش نیز در همین سمت خدمت کرد.

ارتقای کیفی نیروی دریایی سپاه

از اواسط دهه ۸۰ که شهید تنگسیری به عنوان یک فرمانده ارشد نیروی دریایی سپاه خدمت می‌کرد، این نیرو به لحاظ کیفی و ارتقای تسلیحات به نقطه حساسی رسیده بود. تبدیل راکت به موشک، ارتقای کیفی، فنی و سرعتی قایق‌های تندرو و سپس تولید ناوچه‌های کلاس مختلف از جمله تحولی بود که از این مقطع به بعد صورت گرفت و توانست نیروی دریایی سپاه را به یک نیروی بسیار قوی در خلیج فارس تبدیل کند.

پس از آنکه شهید تنگسیری در سال ۹۷ فرماندهی نیروی دریایی سپاه را عهده‌دار شد، سرعت تحولات در این نیرو به شدت افزایش یافت و ساخت ناوهای رادارگریز، شهرهای موشکی-دریایی زیرزمینی و همین طور افزایش توان موشکی نیروی دریایی سپاه که در این مقطع به موشک‌های دوربرد مجهز شد، به شدت افزایش یافت.

> **شهید تنگسیری ورود به جهاد را از جبهه‌ای آغاز کرد که خیلی از فرماندهان و سرداران جنگ از همین جبهه رشد یافته بودند؛ جبهه آبادان خاستگاه بزرگانی چون احمد کاظمی، حسین خرازی و حاج حسین بصیر بود. از همین‌جا بود که فرماندهان ارشد نظامی با جوانی به نام علیرضا تنگسیری آشنا شدند که قابلیت‌ها و توانایی‌های بسیاری داشت**

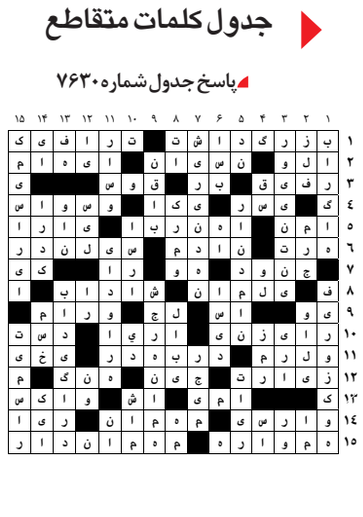

در همین‌بین دوره بود که طراحی بومی و ساخت ناوهای رادارگریز با بدنه کاتاماران، تحول چشمگیری در قدرت دریانوردی ایجاد کرد. این طراحی توانست پایداری شناور را در امواج خروشان اقیانوس به شدت افزایش دهد و امکان اجرای مأموریت‌های دوربرد را بدون نیاز به پهلوگیری مکرر فراهم سازد.

رونمایی از شهرهای زیرزمینی موشکی

یکی از نکات قابل توجه در فرماندهی شهید تنگسیری بر نیروی دریای سپاه، احداث و گسترش شبکه‌های درهم‌تنیده و مستحکم زیرزمینی در خطوط ساحلی خلیج فارس و دریای عمان بود که توانست «ضریب بقای تسلیحات راهبردی» را به حداکثر برساند. این تونل‌های عمیق، مقاومت بسیار بالایی در برابر تسلیحات سنگین دارند و امکان دپوی امن هزاران پرتابگر و موشک ضدکشتی را فراهم می‌آورند. در جنگ تحمیلی رمضان (۴۰ روزه) دیدیم که چطور رئیس‌جمهور جنایتکار امریکا بارها از نابودی نیروی دریایی ایران حرف زد، اما دوباره با آتش شدید این نیرو مواجه شد و نهایتاً هم قید تنگه هرمز را در خلال جنگ ۴۰ روزه زد. پس از پایان جنگ نیز امریکا در طرح موسوم به «پروژه آزادی» چند بار دیگر شانس خود را برای گشودن تنگه هرمز امتحان کرد، اما هر بار با آتش شدید نیروهای مسلح ایران مواجه شد. بخشی از این پایداری در آتش، مرهون شهرهای موشکی امن سپاه بود که از گزند هرگونه بمبارانی در امان هستند.

بخش دیگری از دستاوردهای نیروی دریایی سپاه در دوران فرماندهی شهید تنگسیری تغییر الگو از قایق‌های تندروی سرنشین‌دار به ناوگان بدون سرنشین هوشمند است که از تحولات عمده نیروی دریایی در سال‌های اخیر به‌شمار می‌رود. در این طرح، شناورهای هوشمند سپاه با بهره‌گیری از الگوریتم‌های هوش مصنوعی، توانایی مسیریابی خودکار، اجتناب از موانع و اجرای تاکتیک‌های یورش فوجی را دارند. همچنین تجهیز شناورهای تندرو به سامانه‌های پدافند هوایی عمودپرتاب «نواب» تحول دیگری در این نیرو بود که زمان فرماندهی شهید تنگسیری صورت گرفت؛ عملیاتی کردن ناوهای پهپادبر کلاس شهید مهدوی، دستیابی به فناوری زیردریایی‌های بدون سرنشین و اژدرهای هوشمند، ارتقای نسل جدید موشک‌های کروز ضدکشتی، استقرار شبکه یکپارچه فرماندهی، کنترل و اطلاعات (C4ISR) دیگر دستاوردهای نیروی دریایی سپاه در این مقطع است.

نبرد با دشمن در دوردست

گسترش توانایی نبرد به زیر سطح آب، با رونمایی از زیردریایی‌های بدون سرنشین و اژدرهای هوشمند دستاوردی در زمان فرماندهی شهید تنگسیری بود که ایجاد بازدارندگی در مقابل دشمن بسیار موفق عمل کرد، اما اگر بخواهیم تنها به یک مورد از دستاوردهای نیروی دریایی در این مقطع اشاره کنیم، باید به افزایش برد عملیاتی و دقت نقطه‌زنی موشک‌های کروز نیروی دریای اشاره کنیم که دشمن را در دوردست‌ها مشغول خود می‌کند. اگر فراموش نکرده باشیم، ناو هواپیمابر آبراهام لینکلن امریکا که شروع منازعه جدید این کشور با ایران با اعزام آن به منطقه رقم خورد، حتی نتوانست به تنگه هرمز نزدیک شود، چراکه موشک‌های دوربرد ایرانی این ناو را در چندصد کیلومتری آب‌های ایران مورد اصابت قرار دادند و بارها عرشه این ناو بزرگ را برای پرواز جنگنده‌ها غیرعملیاتی کردند. هرچند امریکا سعی کرد با مخفی نگهداشتن میزان ضربات دریافتی ناو آبراهام لینکلن از شکست خود بکاهد، اما غیرعملیاتی شدن این ناو آن هم در دو هفته اول جنگ، به خوبی نشان داد که چگونه موشک‌های دوربرد سپاه توانسته‌اند مأموریت خود را به نحو احسنت انجام دهند.

در یک نگاه کلی، شهید تنگسیری توانست نیروی دریایی سپاه را در دوره مدیریت خود به یک نیروی مسلط در آبراهه خلیج فارس و دریای عمان تبدیل کند. چند صباحی قبل از شروع جنگ تحمیلی ۱۲ روزه بود که شهید سردار حاج حسین سلامی و شهید سردار علیرضا تنگسیری و در برخی از مقاطع شهید محمد باقری، بارها از شهرهای موشکی-دریایی سپاه در سواحل جنوب کشور بازدید کردند و برخی از این شهرها در آن مقطع رونمایی شد. این شهرهای زیرزمینی که دوام‌آوری ایران در بمباران شدید امریکا را ایجاد کردند و ترامپ هرچه مشت زد به سندان کوبید و نهایتاً هم شکست را در تنگه هرمز پذیرفت.

طراح: علیرضا سجادی‌فر ■ شماره ۷۶۳۱

از راست به چپ

■ ۱- رهبر معظم انقلاب موهبت آن را از نعمت‌های بی‌بدیل خداوند متعال برای ملت‌های مسلمان منطقه‌ما خصوصاً مردم شریف ایران اسلامی دانسته‌اند- زغال مداد ■ ۲- از فرماندهان شهید- لوله غذا- عار نیست ■ ۳- درخود فرورفته- کارزار- رستاخیز- مخلص کلام ■ ۴- از آلات عزاداری محرم- دندان نااستوار- سوغات کرمان ■ ۵- لبخند- آشوب- امانت‌دار ■ ۶- شط- حمام خودرو- متحد ■ ۷- جنس به ظاهر قوی- از اصطلاحات ریاضی- سیب گاززده- قوت غالب ■ ۸- کم کردن- ویرانه به جامانده از آبادی ■ ۹- استان کویری- رساله علمی- پست و بی غیرت- مکان و محل ■ ۱۰- قسمت کراتینی انگشت- بی نظیر- بذر گیاه ■ ۱۱- عید ولایت- اثر سوختگی- شهری در آذربایجان شرقی ■ ۱۲- فیلم پر زد و خورد- رود آرام- جو و اتمسفر ■ ۱۳- کمبودش بیماری گواتر را سبب می شود- مقابل صادره- قرمز- چهره ■ ۱۴- تلاش گنج یابی!- میزان سردی یا گرمی- تبدیل شدن از حالت مایع به گاز ■ ۱۵- ورزشی رزمی- از مذاهب مسیحیت

از بالا به پایین

■ ۱- کنایه از فقیر و بیچاره- ستون دروازه ■ ۲- حشره پرسود- کلاغ سیاه- قله زاگرس ■ ۳- تیر پیکان دار- کالبد و تن- رئیس روستا- کشیدن ■ ۴- جایزه ورزشی- پسوند شباهت- خوب و زیبا ■ ۵- واحد چک- محتوایی با جدار غشایی در بافت ها- شجاعت و دلیری ■ ۶- نظرات- هر چیز خیالی- قسمت مرغوب گوشت ■ ۷- برکت و فزونی نعمت- نئوپان روکش شده با ملامینه- همراه شلوار- بیماری ■ ۸- پرنده‌ای افسانه‌ای- گذاشته شده ■ ۹- ماه فرنگی- از ادات جمع- بانوی بزرگ زاده- نمناک ■ ۱۰- خوک- نوعی نان متشکل از گندم، شیر و روغن- کوزه سفالی ■ ۱۱- علم جادو- مشخص و آشکار- شجر ■ ۱۲- نوعی پارچه- خوب نیست- مرطوب ■ ۱۳- آرواره- وقار و شکوه- مقابل تپه- لخت ■ ۱۴- موی گردن- آواز و صوت- هر موجود زنده ■ ۱۵- خاک- کنایه از فروتنی و تسلیم شدن

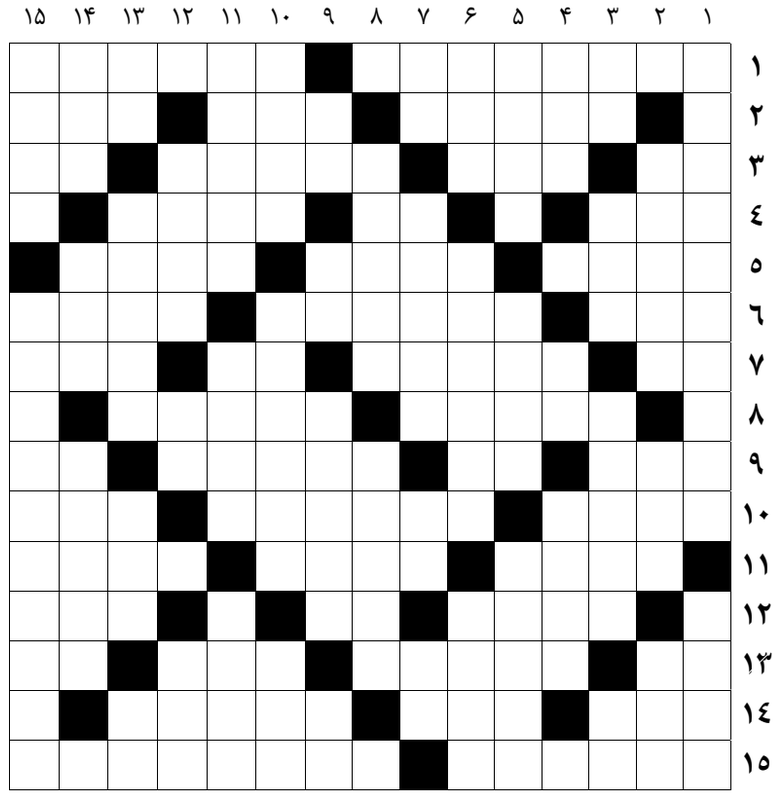

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

۷			۹	۱				
				۵		۴	۲	
۳	۹							
						۶		۴
			۱	۶	۷			
۹	۶							۷
		۱	۳		۴			
		۲						
						۲	۵	

جدول کلمات متقاطع

پاسخ جدول شماره ۷۶۳۰

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	ز	ر	ی	د	ا	ش	ت	■	ت	ر	ا	ف	ی	ک
۲	ا	ل	و	■	ن	س	ی	ا	ن	■	ا	ی	ه	ا	م
۳	ر	ف	ی	ق	■	ب	ر	■	ق	و	س	■	■	■	ی
۴	گ	■	ی	س	ز	■	ی	ک	ا	■	س	و	ا	و	س
۵	ا	م	ن	■	ا	ه	ن	ر	ب	ا	■	ی	ا	ر	ا
۶	ه	ر	ت	■	ن	ا	د	م	■	س	ی	ل	ن	د	ر
۷	■	چ	ن	و	د	■	ه	و	■	ر	ا	■	■	ک	ی
۸	ف	■	ی	ل	م	ا	ن	■	ش	ا	د	ا	ب	■	ا
۹	ی	و	■	■	ا	س	■	ل	چ	■	و	ر	ا	م	■
۱۰	ر	ا	ی	ز	ن	ی	■	ا	ر	ی	■	د	س	ت	■
۱۱	و	ل	ر	م	■	د	ر	ب	ه	د	ر	■	ی	خ	ی
۱۲	ز	ی	ا	ر	ت	■	چ	ی	ن	■	ه	ن	ک	■	م
۱۳	ک	■	■	■	■	ا	م	ی	■	ا	ش	■	و	ا	س
۱۴	و	ا	ر	س	ی	■	م	ه	م	ا	ن	■	ر	ی	ا
۱۵	ه	م	و	ا	ر	ه	■	م	ه	م	ا	ن	د	ا	ر

جدول